

Undervisningsbeskrivelse

Termin	2021-2024
Institution	Favrskov Gymnasium
Uddannelse	Stx
Fag og niveau	Historie A
Lærer	Sabine Skov (SS)
Hold	3.p

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Folkedrab
Titel 2	Danmark i krig
Titel 3	Vikingetiden og Danmarks tilblivelse
Titel 4	Putins Rusland og krigen i Ukraine
Titel 5	Den kolde krig
Titel 6	Romerriget
Titel 7	Imperialisme og afkolonisering
Titel 8	Revolutioner – kampen for et bedre samfund
Titel 9	Aztekerriget – før og efter mødet med spanierne
Titel 10	Det tredje rige (herunder afsluttende kronologiforløb)

Titel 1	Folkedrab
Indhold	<p>Forløb om folkedrab med udgangspunkt i det diakrone:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduktion til faget med udgangspunkt i Holocaust belyst som den store og den lille historie: <ul style="list-style-type: none"> - Foto fra 1941 af jødiske kvinder, der tvinges af SS-vagter til at klæde sig af. - Faktalink: Holocaustkronologi 2. Den endelige løsning som statslig beslutning: <ul style="list-style-type: none"> - "Folkedrabsavisen": "Den lige vej til Auschwitz", s 4. - Kilde: "Wannsee-protokollen" (uddrag) 3. Kurt Gerstein – offer eller gerningsmand? <ul style="list-style-type: none"> - Artikel: "Gerstein: offer eller gerningsmand" fra www.folkedrab.dk/holocaust/gerstein. - Kilde: „Øjenvidneberetninger om massegasninger" fra Gerstein-rapporten. Definition på folkedrab med henblik på at sammenligne folkedrab: <ul style="list-style-type: none"> - FN's konvention om folkedrab og kritik af definitionen fra http://www.menneskeret.dk/menneskeretieuropa/fn/folkedrab/ - Projekt- og matrixgrupperarbejde om tre cases: Armenien 1915-1918, Cambodja 1975-1979 og Rwanda 1994. Materiale hentet på http://folkdrab.dk (artiklerne: „Før folkemordet“, "Folkemordet" og "Efter folkemordet"). 5-6. Menneskerettigheder og international ansvarlighed efter 1948 <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Verdenserklæring om menneskerettigheder, 1948 - Starten af artiklen "Bør brud på menneskerettigheder få Danmark til at boykotte VM i Qatar?" (<i>Kristeligt Dagblad</i>, 26/9 2019) 7-8. Det internationale samfund i forhold til Bosnien: <ul style="list-style-type: none"> - "Det internationale samfund og Bosnien": Uddrag fra Faktalink: "Krigene i eks-Jugoslavien" på https://skoda.emu.dk/skoda-cgi/faktalink/titelliste/krigene-i-eksjugoslavien/hele-faktalinket-om-krigene-i-eksjugoslavien - Kilder: Vidneudsagn fra det beskyttede vidne "L" og Vidneudsagn fra Drazen Erdemovic (begge fra www.folkedrab.dk) 9. Case "Srebrenica" – hvis skyld var det <ul style="list-style-type: none"> - Artikel: "Massakren i Srebrenica" af Michael Seidelin - Kilder: Vidneudsagn fra det beskyttede vidne "L" og Vidneudsagn fra Drazen Erdemovic (begge fra www.folkedrab.dk) 10. Den danske indsats i Bosnien: <ul style="list-style-type: none"> - Kilder: Poul Nystrup: "Danmark støtter udvidet mandat" og Thomas Kluge (1998): "Et kort ophold. Danske tropper i Bosnien.", maleri 11. Bagmændene bag folkedrabet i Bosnien: <ul style="list-style-type: none"> - Folkedrabet i Bosnien (med fokus på Milosevic): artikel fra folkedrab.dk 12. Spil – det fiktive folkedrab på Bantikka <ul style="list-style-type: none"> - "Om Bantikka" (lærerproduceret dokument) + refleksioner over valg

	<p>13. Hvorfor har vi ikke haft folkedrab i Danmark ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Undersøgelse af elevernes egen etniske baggrund og historie. - Orla Borg: ”Multi-Danmark” (JP. 30.08. 1999) <p>14. Mindekultur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”Om mindekultur” - Thuge, Stine: ”Om mindekultur” i <i>Efter folkedrab</i> til gymnasiale uddannelser: Historie. Afdeling for Holocaust- og folkedrabsstudier, DIIS Undervisningsbog, s. 4-9 - Powerpoint med billeder af mindesmærket i Berlin: „Denkmal für die ermordeten Juden Europas“ - Holocaust-overlever og diskussion af historiebrug af jødestjernen hos vaccineskeptikere: https://www.berlingske.dk/internationalt/hun-overlevede-kz-lejren-nu-har-hun-et-budskab-til-antivaxxerne (<i>Berlingske</i>, 28/1 2022) <p>15. Diskussion af Vinter-ol og Kinas behandling af uighurerne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artikel fra <i>DR</i> + <i>video</i>, ”Regeringen er under massivt pres for at boykotte vinter-OL” (4/1 2022) https://www.dr.dk/nyheder/udland/regeringen-er-under-massivt-pres-boykotte-vinter-ol - Den danske respons fra Jeppe Kofod vs. den amerikanske: https://www.altinget.dk/artikel/det-officielle-danmark-boykotter-ol-i-kina (se klip + læs udtalelse)
Omfang	15 blokke á 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>I dette forløb arbejdes med folkedrab. Der tages afsæt i det velkendte folkedrab, Holocaust, og fokuseres herefter især på Bosnien som det seneste eksempel på et folkedrab på europæisk jord, derudover undersøges debatten om boykot af Vinter-OL i Kina med udgangspunkt i argumenter om menneskerettighedskrænkelser og folkedrabsanklager på baggrund af Kinas behandling af uighurerne.</p> <p>FN’s folkedrabskonvention er et centralt omdrejningspunkt i forløbet – hvad er folkedrab ifølge folkedrabskonventionen? Og hvordan har man forsøgt at forhindre folkedrab efter 1945?</p> <p>Der arbejdes desuden i matrixgrupper med folkedrab i Armenien, Cambodja og Rwanda for at vise den geografiske og tidsmæssige bredde. Der vises forskellige materialetyper og bruges forskellige arbejdsformer, sådan at forløbet er en introduktion til såvel gymnasiet som historiefaget.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <p>Generelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er folkedrab ifølge FNs folkedrabskonvention fra 1948? - Hvordan har man fra Det internationale samfunds side forsøgt at forebygge, forhindre og straffe folkedrab efter 1945? <p>Holocaust:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan udviklede nazisternes jødeforfølgelser sig over tid, og hvem stod bag? - Hvilken rolle spiller staten og individet i Holocaust? - Hvordan mindes den tyske stat Holocaust i dag? <p>Bosnien:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan udviklede krigen i Bosnien sig fra 1992-95, og hvad var de forskellige parter mål? - Hvad skete der i Srebrenica, og hvordan passer dette med folkedrabskonventionen? - Hvis skyld var massakren i Srebrenica? og hvad var henholdsvis positivt og negativt ved det internationale samfunds i Bosnien? Hvorfor var indsatsen ikke mere effektiv? <p>I dag og udblik til Kina:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan behandles uighurerne i Kina, og hvad taler for at der er tale om et folkedrab? - Hvorfor vælger lande at boykotte Vinter-OL i Kina? - Bør Danmark boykotte VM i Qatar (2022), når vi har skrevet under på Menneskerettighederne? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - historiefaglige teorier og metoder (især kildekritik) <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - anvende en metodisk-kritisk tilgang til analyse af historisk materiale - formidle historiefaglig viden mundtligt og skriftlig (matrix) - opnå indsigt i, hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå problemer i nutiden
Væsentligste arbejdsformer	<p>Introduktion til forskellige arbejdsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klasseundervisning - Pararbejde - Gruppearbejde af kortere varighed, herunder matrixgrupper.

Titel 2	Danmark i krig
Indhold	<p>Forløb om Danmark i krig med fokus på den danske ageren i forhold til forskellige krige og lange linjer i den danske udenrigs- og forsvarspolitik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dansk neutralitetspolitik 1914-1940 <ul style="list-style-type: none"> - ”Danmarks internationale placering – 1914 til i dag” i Andersen, Lars m.fl. (2012): <i>Fokus – fra verdenskrig til velfærd</i>, s. 135-138 - Dilemmasplet ”9. april” på http://www.9april1940.dk 2. Samarbejdspolitikken under Besættelsen (1940-1943) <ul style="list-style-type: none"> - Bryld, Carl-Johan (2013): ”Besættelsestiden” i <i>Danmark - tider og temaer</i>, Systime, ibog på http://danmark.systime.dk/?id=p622 og http://danmark.systime.dk/?id=p627 (s. 1-3 + 8-9) 3. Skriveøvelser i fbm DHO og analyse af Buhls tale <ul style="list-style-type: none"> - Uddrag fra Vilhelm Buhls ”Antisabotagetale” (2. sep 1942) 4. Modstandsbevægelsens kamp og samarbejdspolitikens sammenbrud <ul style="list-style-type: none"> - Bryld, Carl-Johan (2013): ”Besættelsestiden” i <i>Danmark - tider og temaer</i>, Systime, ibog på http://danmark.systime.dk/?id=p628 og http://danmark.systime.dk/?id=p629 (s. 10-16 i dokument)

	<p>5. Stikkerlikvideringer og kildearbejde – hvad fortæller kilderne om livet som modstandsmænd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Hans Edvard Tegler: uddrag af <i>Kæmp for alt, hvad du har kært</i> (1945) + interviews med tre modstandsmænd (Gunnar Dyrberg, Herluf Rasmussen + Uffe Horwitz). Brugt til at diskutere stikkerlikvideringerne. - Kildesæt: graf over sabotageaktioner, billede af Churchill-gruppen, tegneserieforside "The boy saboteurs", "En sabotageaktion" (1943) af Tom Søndergård, "Kæmp for alt hvad du har kært" (1945) af Edvard Teglers, Kim Malthe Bruuns afskedsbrev (4. april 1945) og Afskedsbrev fra Marius Fiil (1944) <p>6. De danske argumenter for deltagelse i Irakkrigen vs. Dokumentarfilmen "Krigskampagnen" – var Irakkrigen planlagt på forhånd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anders Fogh (2003): "Hvad kan det nytte?" - Bertram, Boris Benjamin: <i>Krigskampagnen</i> (dokumentar), 2013 <p>7+8 Dansk deltagelse i krigene i Afghanistan og Irak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Søndberg, Olaf (2012): <i>Danmark i krig</i>, s. 144-154 + 155-157, Systeme <p>9. Historiebrug og historiebevidsthed:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lærerfremstillet dokument "Hvad er historiebrug?" (med introduktion til Klas-Göran Karlsson og Ulf Zanders seks typer af historiebrug) - Eksempler på historiebrug som vi har arbejdet med i matrixgrupper: <ol style="list-style-type: none"> a) Tifo fra fodboldkamp i 2017, lavet af fans fra Legia Warszawa, b) Twitter- og Facebook opslag fra den amerikanske valgkamp ("Dear Americans – Go ahead, vote for the guy with the loud voice...") + "Time-Cover: "Person of the year" (Putin, "The new Hitler") c) Brian Mikkelsen-opslag fra Facebook i anledningen af 9. april 2015 d) Hvidstensgruppen som film 2012 + 2022, forside + trailers på https://www.youtube.com/watch?v=aYkiSjAZSIA og https://www.youtube.com/watch?v=fiy2QpjNGSA e) Uddrag af Foghs "Hvad kan det nytte" (2003) <p>10. Lange linjer i den danske udenrigspolitik – er den danske aktivisme fra 1989 udtryk for nybrud eller tradition?</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Danmarks internationale placering – 1914 til i dag" i Andersen, Lars m.fl. (2012): <i>Fokus – fra verdenskrig til velfærd</i>, s. 142n-150 - Bo Lidegaard om Danmarks krigsdeltagelse fra 1991-2011 (video) på http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/danmark-i-krig-1991-til-2011-den-aktive-krigsdeltagelse/ - Diskussion af nye tendenser i 2022: https://www.dr.dk/nyheder/politik/folkeafstemning-om-forsvarsforbehold-flest-vil-lige-nu-stemme-ja-men-naesten-en og https://avisendanmark.dk/artikel/dalls-analyse-mette-frederiksen-bag-historisk-nybrud-amerikanske-soldater-og-vaaben-paa-dansk-jord <p>Fælles DHO-blokke med info om formalier, øvelser (hvor skal der kilde på?, kan man se om det er en god opgave ud fra litteraturlisten) og samtaler om udformning af opgaveformulering.</p>
Omfang	10 blokke

<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p>I dette forløb har fokus været på Danmarks rolle og ageren i forbindelse med 2. Verdenskrig og involveringen i henholdsvis Afghanistan og Irakkrigen. Forløbet har derfor både haft et synkront og et diakront perspektiv – synkront ved at vi har kigge på hver krig særskilt, og diakront ved at vi har diskuteret, om DKs udenrigspolitik er blevet mere aktivistisk efter 1990'erne eller er udtryk for ny tilpasning. Et mål med forløbet har været at arbejde målrettet med skriftlighed i form af øvelser i at skrive redegørelse og kildekritiske analyser af kilder.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <p><u>Danmarks besættelse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var DKs stilling efter nederlaget i 1864, og hvilken betydning fik det for den danske udenrigspolitik? - Hvad var samarbejdspolitikken, og hvilke indrømmelser medførte samarbejdspolitikken? - Hvem var modstandsbevægelsen, og hvorfor brød samarbejdspolitikken sammen? - Hvad viser kilder os om modstandsbevægelsen og synet på dem? - Hvorfor kom DK så helskinnet igennem krigen? Og hvilke fordele og ulemper havde henholdsvis samarbejdspolitikken og modstandsbevægelsens modstandskamp for DK? <p><u>Dansk deltagelse i krigen i Afghanistan og Irak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad var baggrunden for krigen? Og hvorfor deltog Danmark? - Hvorfor var Irakkrigen mere kontroversiel end krigen i Afghanistan? - Hvad var nyt ved Irakkrigen i forhold til de krige, Danmark tidligere har deltaget i? - Hvordan bruger Anders Fogh historien som argument og med hvilket formål for øje? <p><u>Generelt:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er der sket en udvikling i den danske udenrigs- og forsvarspolitik fra 2. verdenskrig og til i dag? - Er den danske aktivistiske udenrigspolitik efter 1989 og "Foghs aktivisme" udtryk for nybrud eller tradition? - Hvilke forklaringer kan der være på, at Danmark er blevet "det land i hele den vestlige verden, der sender flest soldater afsted i forhold til vores størrelse, hurtigst og med størst beslutningskraft" (jf. Bo Lidegaard på danmarkshistorien.dk)? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verden historie - Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - Historiebrug – og formidling - Historiefaglige teorier og metoder <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende - anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie (DHO) - formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid (DHO) - formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og begrunde de formidlingsmæssige valg (DHO) - behandle problemstillinger i samspil med andre fag (DHO)
------------------------------------	--

	- diskutere periodiseringsprincipper (fx tradition eller nybrud)
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, skriftlighed og diskussion.

Titel 3	Vikingetiden og Danmarks tilblivelse
Indhold	<p>FForløb om vikingetiden og senere tiders brug af vikingerne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvem var vikingerne? + hvilke forestillingerne har vi om dem i dag (jf. tegninger + Vikings, afsnit 2, sæson 1) <ul style="list-style-type: none"> - Egne tegninger af en typisk viking - Michael Hirst: <i>Vikings</i>, sæson 1, afsnit 2 2. Vikingetogter + hvem var vikingerne? <ul style="list-style-type: none"> - Frederiksen, Peter, Knus Ryg Olsen og Olaf Søndberg (2012): ”Vikingetogterne” i <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i>, ibog - Kilder: Abbo om Paris’ belejring og Ibn Fadlan ”Vikingerne ved Volga” 3. Danmarks tilblivelse – fra stamme til stat <ul style="list-style-type: none"> - Bekker-Nielsen, Tønnes og Bernard Eric Jensen mfl. (2001): Gads historieleksikon, opslaget ”stat” - Harding Sørensen, Carl og Esben: ”Danmark i vikingetiden”, s. 17-23, Gyldendal 4. Kongemagt og troskifte <ul style="list-style-type: none"> - Frederiksen, Peter, Knus Ryg Olsen og Olaf Søndberg (2012): ”Kongemagt”, ”Harald Blåtand” og ”Troskifte” i <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i>, ibog - Kilder: Jellingestenen, ”Widukind om Haralds overgang til kristendommen” og ”Adam af Bremen iom Haralds overgang til kristendommen” 5. Vikingerne i eftertiden <ul style="list-style-type: none"> - Vikingerne i 1800-tallet”, uddrag fra <i>Vikinger og Togter</i>, s. 6-9 - Interaktivt kort over Danmark til at illustrere, hvad der sker med Danmark i 1800-tallet: https://danmarkshistorien.dk/oversigter/interaktivt-danmarkskort/interaktivt-danmarkskort/ - Kilde: A. D. Jørgensen: Uddrag af hans historiebog ”Fyrreogtyve Fortællinger om Fædrelandets historien” fra 1882 6. Historiebrug og vikingerne i eftertiden <ul style="list-style-type: none"> - Artiklen ”Vikingerne kommer!” fra <i>Information</i> (7/3 2013) - ”Hvilken slags historie er det?” (Faghistorie vs. populærhistorie) fra https://fraftidtilhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=145, https://fraftidtilhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=146 og https://fraftidtilhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=147 - Diverse eksempler på historiebrug: A. D. Jørgensen: Uddrag af hans historiebog ”Fyrreogtyve Fortællinger om Fædrelandets historien” fra 1882, billede af Rooligans, Mikkel Kessler, Daniel Aggers ryg, Gøl-grillpølser, Vikings-serien, Det danske pas og andre eksempler på historiebrug af vikingetiden fundet af eleverne selv med udgangspunkt i Boritz, Mette (2013) ”Vikingerne lever” (om kommerciel og eksistentiel historiebrug) fra <i>Vinkler på vikingetiden</i>, Skoletjenesten og Lauridsen, John T. (2013): ”Vikingerne sande efterkommere” (om politisk historiebrug) fra <i>Vinkler på vikingetiden</i>, Skoletjenesten

	<p>7. Ekskursion til Moesgaard – Den permanente vikingedstilling vs. ”Rus – Vikingerne i Øst” Læreroplæg om museologi og arbejdsark</p>
Omfang	7 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>I dette forløb har fokus være på rigssamlingen i vikingetiden, og om man kan tale om en egentlig statsdannelse i perioden. Vi har i den sammenhæng diskuteret, hvornår man kan sige, at en stat bliver til. Derudover har vi kigget de sociale og politiske forhold, vikingetogterne og eftertidens brug af vikingerne.</p> <p>I hele forløbet undersøger vi synet på vikingerne i diverse kilder, populærkultur og ud fra elevernes egne tegninger/historiebevidsthed, og hvordan dette hænger sammen med kildegrundlaget og historiebrugen. Vi undersøger også, hvordan vikingerne er blevet fremstillet i forskellige kilder og forskellige eksempler på historiebrug af vikingetiden for at blive klogere på, hvordan synet på vikingerne har ændret sig over tid og er blevet et nationalsymbol.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvem var vikingerne? - Hvornår mener man, at Danmark blev et samlet rige, og hvilke områder omfattede Danmark? - Hvilke forhold bidrager til at opretholde og øge kongens magt i vikingetiden, og hvad taler for/imod, at der sker en begyndende dansk statsdannelse? - Hvilke eksempler er der på forskellige former for historiebrug af vikingerne fra 1800-tallet og frem, og hvad er formålet med historiebrugen? - Hvilken rolle spiller vikingetiden for den danske nationalidentitet? - Hvordan hænger vores forestilling om vikingerne sammen med kildegrundlaget i perioden og eftertidens historiebrug? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks historie - Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne - Forskellige styreform og samfundsorganiseringer - Stats- og nationsdannelser, herunder Danmarks - Historiebrug og -formidling <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - Redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling - Analysere eksempler på samspillet mellem <u>menesker, natur, kultur og samfund</u> gennem tiderne - Skelne mellem forskellige forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper - Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie (museumsanalyse + andre former for historiebrug)
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, rollespil, fremlæggelser, arbejds-selv og ekskursion.

Titel 4	Putins Rusland og krigen i Ukraine
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Putins Rusland – billeder og opstilling af problemstillinger <ul style="list-style-type: none"> - Kilder: foto af Putin i bar mave til hest (2009), klassebillede af Putin, billede af 6-årig dreng fra Ukraine, billede af Mariupol efter den russiske invasion, billeder af pussy riot, Billede af Marina Ovsjannikovas protest mod krigen i Ukraine på den statsstøttede kanal 1, billede af døde civile i Butja, billede af ødelagt boligkompleks i Kiev, citat + kort fra https://www.dr.dk/nyheder/udland/putin-presser-gamle-sovjetrepublikker-rusland-har-fantomsmarter-efter-sovjetunionens, graf over ”Udvikling i Ruslands BNP, 1989-2016” fra https://rusland.systime.dk/?id=302 2. Fra Jeltsin til Putin – Rusland fra 1991-2000 <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: ”Fra Jeltsin til Putin (1991-2000) fra Karsten Jakob Møller og Poul Steiner Jensen: <i>Rusland – nye og gamle fortællinger</i> (2021), ibog fra Systime, https://rusland.systime.dk/?id=173 - Kilder: Økonomiske nøgletal for Rusland i Jeltsin-perioden og Uddrag af bogen ”Secondhandtid” fra 2013 af Svetlana Aleksijevitj 3. Putin ved magten (2000 og frem) <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof ”Putin ved magten (2000 -i dag), kap 5 og 6 i Karsten Jakob Møller og Poul Steiner Jensen: <i>Rusland – nye og gamle fortællinger</i> (2021), ibog fra Systime - Kilder: Graf over over ”Udvikling i Ruslands BNP, 1989-2016” fra https://rusland.systime.dk/?id=302 og klip med Nadya fra Pussy Riot (VICE, 2021) https://www.youtube.com/watch?v=7xd0WlrSEik 4. Hvordan har Putin kunnet holde fast i magten så længe? <ul style="list-style-type: none"> - Dokumentar: ”Putin – Ruslands nye zar” (britisk dokumentar, 2018) 5. Forholdet ml. Ukraine og Rusland - hvad vil Putin med sit essay "om den historiske enhed ml. russere og ukrainere" fra 12/7 2021? <ul style="list-style-type: none"> - DR: ”Ukraines blodige fortid: Historien bliver brugt som et våben” på https://www.dr.dk/historie/webfeature/ukraine-historisk - Putins essay (2021): „Kilde 1.1 – Putin om den russiske historie“ fra https://rusland.systime.dk/?id=283 6. Årsager til krigen i Ukraine <ul style="list-style-type: none"> - Putins krigstale (2022): ”Formålet er at beskytte mennesker” fra Weekendavisen, 25/2 - Uffe Østergaards 5 bud på Putins hensigt med krigen - Kort over Ukraine fra https://www.dr.dk/nyheder/udland/grafik-saa-delt-er-ukraine-paa-sprog-religion-og-politik og NATO-udvidelser (1949-2020) 7. Muligheder for en løsning på krigen i Ukraine? <ul style="list-style-type: none"> - Thomas Lie Eriksen: „Ukraine: Det endelige opgør?“, Ræson, 5/2 2015 https://www.raeson.dk/2015/ukraine-det-endelige-opgoer/ - DR: ” Nye pas, sim-kort og tv-kanaler: Putin er i fuld gang med at indføre russiske tilstande i besatte områder”, 31/7 2022 https://www.dr.dk/nyheder/udland/nye-pas-sim-kort-og-tv-kanaler-putin-er-i-fuld-gang-med-indfoere-russiske-tilstande-i
Omfang	7 blokke
Særlige fokuspunkter	I forløbet har vi haft fokus på forstå udviklingen i Rusland efter den kolde krig og særligt under Vladimir Putin. Vi har arbejdet med forklaringer på, hvordan Putin har kunnet holde fast i magten og træk ved det russiske samfund under ham, herunder behandlingen af oppositionen.

	<p>Vores fokus har først og fremmest været på at forstå årsager til krigen i Ukraine og Putin som historisk aktør, hans historiebrug og historiesyn. Derudover har vi diskuteret, hvorfor krigen er så svær at løse for Det internationale samfund.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var den økonomiske situation i Rusland under Boris Jeltsin? - Hvordan kom Putin til magten, og hvad var hovedpunkterne i hans politik? - Hvordan har det russiske samfund udviklet sig under Putin, og hvordan har Putin kunnet holde fast i magten så længe? - Hvilke årsager er der til krigen i Ukraine? - Hvordan bruger Putin bestemte dele af historien som argument i sit essay og sin tale ved krigsudbruddet, og med hvilket formål for øje? - Hvorfor er krigen i Ukraine så svær at løse? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forskellige styreformers og samfundsorganiseringer - Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - Historiebrug - Historiefaglige teorier og metoder <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder - Reflektere over samspillet ml. fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende - Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie - Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, par- og gruppearbejde med fokus på selv at opstille problemstillinger til forløbet, som vi gerne ville have svar på, analyse af tabeller og grafer over økonomiske nøgletal, stafet og udvikling af powerpoints præsentationer + lave innovative historiske løsningsforslag på krigen i Ukraine ved at kigge tilbage i historien og inspiration fra andre svære historiske konflikter i forhold til grænsedragning og fred (Afstemningen om Sønderjylland i 1920 og Daytonaftalen som afslutning på borgerkrigen i Bosnien i 1990'erne) og præsentere dem for en panel af ”ukrainere” og ”russere”</p>

Titel 5	Den kolde krig
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intro til den kolde krig og debat om det gode samfund Materiale til klassedebat: <u>Kommunisme:</u> <ul style="list-style-type: none"> - „Marxisme og Det kommunistiske system“ (<i>Fokus 3</i>, s. 14) - „Den faktisk eksisterende kommunisme“ fra http://denstoredanske.dk/Samfund%2c_jura_og_politik/Samfund/Marxisme%2c_socialisme_og_kommunisme/kommunisme/kommunisme (Den faktisk eksisterende kommunisme i 1900-t) <u>Liberalisme:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Det liberale demokrati (<i>Fokus 3</i>) - „Liberalisme“ fra http://denstoredanske.dk/Samfund_jura_og_politik/Samfund/Moderne_demokrati_og_konstitutionelt_monarki/liberalisme 2. Årsagerne til Den kolde krig <ul style="list-style-type: none"> - <i>Verden efter 1914</i>, s. 149-157 - The American Imperialist / The Millionaire: https://www.youtube.com/watch?v=jETJt_zbnKk - Make Mine Freedom: https://www.youtube.com/watch?v=JI_RlkKAogE - Truman-doktrinen (1947) fra Bryld og Haue, <i>Kilder til Den Nye Verden</i>, 1997, s. 18-21

- 3 Våbenkapløb og atomtrussel under Den kolde krig**
- Frederiksen, Peter (2015): *Ideologiernes kamp*, Systime, s. 162-163 (kap. 7)
 - Materiale til matrixgruppearbejde:
 - 1) Duck and Cover:
 - Duck and Cover (1951): <https://www.youtube.com/watch?v=IKqXu-5jw60> og baggrundstof fra <https://ibog-verdenefter1914.systime.dk/index.php?id=221>
 - 2) Hvis krigen kommer...
 - Hvis krigen kommer (1962): <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/uddrag-fra-pjecen-hvis-krigen-kommer-fra-statsministeriet-1962/>
 - 3) Atomvåben og musik:
 - Sting: "Russians (1985): <https://www.youtube.com/watch?v=wHylQrVN2Qs> og baggrundstof fra <https://koldkrig.systime.dk/index.php?id=162> og https://en.wikipedia.org/wiki/Nuclear_weapons_in_popular_culture
 - 4) Oprustning:
 - Tabeller over antallet af sprænghoveder
 - Gallupundersøgelse (1961): http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/gallup-1961-international-undersogelse-om-magtbalance-mellem-oest-og-vest/?no_cache=1&cHash=6190e85dc6bfa4057c5d457fd88c4829
 - Baggrundstof fra . <https://koldkrig.systime.dk/index.php?id=247> og <https://koldkrig.systime.dk/index.php?id=178>
 - 5) Billeder fra samtiden
 - Billedet „Miss Atomic Bomb“ og diverse satiretegninger
 - Baggrundstof fra https://en.wikipedia.org/wiki/Nuclear_explosion , <http://www.faktalink.dk/titelliste/den-kolde-krig/den-kolde-krig-1950-1985> , <https://koldkrig.systime.dk/index.php?id=221> og <https://koldkrig.systime.dk/index.php?id=247>
- 4. Cubakrisen – hvor tæt har verden været på atomkrig?**
- *Lærerproduceret ppt*
- 5. Afghanistan (1979-1989) som stedfortræderkrig**
- *Verden efter 1914*, s. 330-335
 - Billeder fra Afghanistan + billede af Lars Løkke
- 6. Tjernobylulykken i 1986 og Sovjets håndtering heraf - sammenlignet med Kinas håndtering af Coronavirus i 2020**
- Dronevideo: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/drone-video-saadan-ser-tjernobyl-ud-30-aar-efter-verdens-vaerste-atomkraftulykke>
 - HBO-serien *Chernobyls* fremstilling af ulykken (2019): <https://www.youtube.com/watch?v=s9APLXM9Ei8>
 - Gorbatjovs tale "Læren fra Tjernobyl" fra den 14. maj og uddrag fra *Bøn for Tjernobyl* (2011)
 - Udblik til Kinas håndtering af Coronavirus: https://www.dr.dk/drtv/se/horizont_-de-advarede-om-corona-krisen_-og-forsvandt_168968

	<p>7. Den kolde krig – overblik over kolde og varme perioder <u>Kildepuslespilsøvelse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde 1: George Kennan om atomkrig 1982 - Kilde 2: Billede af Den røde telefon, oprettet efter Cubakrisen i 1962 - Kilde 3: Senator Joseph R. McCartheys tale ”Enemies From Within”, 1950 - Kilde 4: Khrusjtjov ser tilbage på den økonomiske udvikling, 1970 <p>8. Sovjetunionens opløsning og murens fald</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Grundbog til historie</i>, s. 161-171 - Kilder: tabel over BNP i USA vs. Sovjet (1950, 1973, 1990) og ”En beskrivelse af Murens fald” af Niels Tobiesen <p>9. Verden efter Den kolde krig – står vi midt i en ny kold krig i 2022?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artiklen ”Den kolde krig 2.0” (<i>Nordjyske Stiftstidende</i>, 2/9 2018) + introduktion til Huntington og Fykyamas teorier om verden efter 1991.
Omfang	9 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>Forløbet har fokus på at skabe forståelse af de ideologiske konflikter ml. Øst- og Vest efter 1945 og deres konkrete manifestationer under Den kolde krig, herunder årsagerne til etablering af Øst- og Vestblokken, våbenkapløb og stedfortræderkrige.</p> <p>Til slut har eleverne skulle lave modeller, der indkredser forskellige forklaringer på Sovjetunionens opløsning i 1991 og derved nogen af de forhold der ledte til Den kolde krigs afslutning. Vi har også diskuteret, hvorfor vesten vandt Den kolde krig, og hvorvidt vi står i en ny kold krig?</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er Den kolde krig? - Hvilke årsager er der til den kolde krig opstår? og hvordan blev Øst- og vestblokken etableret? - Hvordan så Øst- og vestblokken på hinanden? - Hvilket skifte sker der i den amerikanske udenrigspolitik med Trumandoktrinen, og hvad er formålet med Marshallhjælpen?? - Hvordan forholdt man sig til atomtruslen under den kolde krig? - Hvad er en stedfortræderkrig, og hvilke parter støtter henholdsvis amerikanerne og sovjet i forbindelse med Sovjets invasion af Afghanistan 1979-1989? Hvilke konsekvenser fik krigen på kort og lang sigt? - Hvordan håndterede Sovjet Tjernobylyulykken, og er der ligheder med Kinas håndtering af Corona? - Hvilke forklaringer er der på Murens fald og Sovjetunionens opløsning? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks, <u>Europas og verdens historie</u> - Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne - forskellige styreformers og samfundsorganiseringer^{[1][2]} - politiske ideologier, herunder ideologiernes kamp i det 20. århundrede - nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - historieformidling <p><u>Centrale faglige mål:</u></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer (fx forskellige forklaringer på Den kolde krigs start + Sovjets kollaps) - formidle og remediere historiefaglige problemstillinger
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning med sekvenser af par- og gruppearbejde. Herunder debat om, hvordan det gode samfund skal indrettes/ser ud fra forskellige ideologiske standpunkter, analyse forskelligartet kildemateriale, modeller over årsagsforklaringer til Sovjetunionens kollaps og grafer over Den kolde krig varme/kolde perioder.

Titel 6	Romerriget
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Romerriget – fra bystat til imperium <ul style="list-style-type: none"> - Steg, Kristian Jepsen: „Romerrigets begyndelse og slutning – og lidt af det midt imellem“, s. 7-11 i <i>På sporet af romerriget</i>, kap. 1-2, 2015 2. Den romerske republik – hvor demokratisk var det? <ul style="list-style-type: none"> - Grubb m.fl.: „Romerriget“ (kap. 2), s. 33-37 i <i>Overblik</i> + dokument om styreformer i Romerriget 3. Fra republik til kejserdømme <ul style="list-style-type: none"> - Grubb m.fl.: „Romerriget“ (kap. 2), s. 35-39 i <i>Overblik</i> Kilder: Augustus: „Mine bedrifter“ (Res Gestæ) og Tacitus: „Vurdering af Augustus’ styre“ 4. Slaveri i Romerriget <ul style="list-style-type: none"> - Steg, Kristian Jepsen: „Om slaver“, s. 97-101 i <i>På sporet af romerriget</i>, 2015 - Kildearbejde: Appian om slaveoprøret i 73-71 f. kr (Spartacus-oprøret) 5-7. Projektarbejde om filmen „Gladiator“ – dens historiebrug og skildring af personer, den romerske hær, det politiske system og gladiatorkampene <ul style="list-style-type: none"> - Scott, Ridley (2000): <i>Gladiator</i> 8. Romerigets fald <ul style="list-style-type: none"> - Grubb m.fl.: „Romerriget“ (kap. 2), s. 40-42 i <i>Overblik</i> - Vollmond, Christian og Thorkil Smitt: „Alle veje fører til om“ s. 52-56 i <i>Verdens historie 1</i>, 2014 (se dokumentet „Årsager til (VEST)romerigets fald“)
Omfang	8 blokke
Særlige fokuspunkter	<p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan kunne det lykkedes romerne at erobre hele Middelhavsverdenen og omskabe deres bystat til et imperium? - Hvilke forklaringer var der på romernes ekspansion, og hvilke konsekvenser fik udvidelserne af riget på sigt? - Hvor demokratisk var den romerske republik, og hvorfor kom den under pres? - Hvilke forklaringer er der på overgangen fra republik til kejsertid? - Hvilke former for slaver var der i Romerriget, og hvorfor var der ikke flere slaveoprør? - Hvilke årsager er der til Vestromerigets sammenbrud? - Hvordan bruges Romerrigets historie i dag, og hvor kan vi se spor fra arven fra Romerriget i nutiden? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie fra antikken til i dag

	<ul style="list-style-type: none"> - Forskellige styreformer og samfundsorganiseringer <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorie - Dokumentere viden om forskellige samfundsformer - Analysere samspillet mellem mennesker, natur og samfund gennem tiderne - Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer <p>Formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtlig og skriftligt og begrunde de formidlingsmæssige valg (tegneserier, modeller, oplæg)</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, par- og gruppearbejde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plancher af Romerrigets udstrækning, årsager til ekspansionen + årsager/forklaringer Vestromerrigets sammenbrud (årsagskort) - Rollespil om den romerske republik - Analyse af historiefilmen <i>Gladiator</i> med henblik på, hvordan den fremstiller personerne og aspekter af det romerske samfund. Fokus på filmens historiebrug og filmen som en fortolkning, præget af sin egen samtid

Titel 7	Imperialisme og afkolonisering
Indhold	<p>1-2. Den industrielle revolution og dens konsekvenser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grubb m.fl: „Den industrielle revolution“ (kap. 11), s. 124-129 i <i>Overblik</i> - Kilder til gruppearbejde (hver gruppe valgte en): „Den jernhårde lønningslov, „Børnearbejde“, „En edsaflæggelse i en tidlig fagforening“, „Alexis de Tocqueville om Manchester og Birmingham, 1835“ og „Maskinstormere“ <p>3. Hvad er imperialisme?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vollmond, Christian og Thorkil Smitt: „Imperialisme“ s. 77-85 i <i>Verdens historie 2</i>, 2014 <p>4. Imperialismens aktører – fortalere og modstandere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilder: Jules Ferry: „Forsvar for den franske imperialisme“, John A. Hobson: „Imperialismen, et studie“ og „To billeder af Stillehavets øen Pakapuka“ <p>5. Engelsk imperialisme med fokus på Indien + fordele og ulemper ved det britiske styre</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Imperialismen“ i <i>Fokus 2</i>, s. 174-177 - Uddrag fra Det britiske imperium (ibog): „Indien 1813-1857“ på https://detbritiskeimperium.systime.dk/index.php?id=147 - Kilde: Dadabhai Naoroji: ”Fordelene ved det britiske styre af Indien” (1871) - Artiklen: „Indien som global stormagt“ (29/3 2018) på http://en-udenrigsanalyse.dk/?p=2179 <p>6. Afrika - Congo som case</p> <ul style="list-style-type: none"> - Munk, Morten Hilligsø: <i>Afrikas historie – mødet ml. Sorte og hvide</i>, kap. 4, ibog <p>7. Afkolonisering af Congo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Munk, Morten Hilligsø: <i>Afrikas historie – mødet ml. Sorte og hvide</i>, kap. 5, ibog <p>8. Selvstændighed i Afrika – national drøm eller mareridt?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Munk, Morten Hilligsø: <i>Afrikas historie – mødet ml. Sorte og hvide</i>, kap. 7, ibog <p>9. Forklaringer på situationen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Robert Guest: „Hvorfor er Afrika så fattigt?“ - Dokumentaren “Blod i mobilen” af Frank Poulsen, 2010 på http://filmcentralen.dk/grundskolen/film/blod-i-mobilen

	<p>10. Udvikling i Afrika?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Undersøgelse af den aktuelle situation i et selvvalgt afrikansk land ud fra diverse indeks: Human Development Index, Fragile States Index, Doing Business Index, Human Freedom Index, World Bank data og Udenrigsministeriets udviklingstal - <u>Artiklen:</u> ”Er Kinas investeringer i Afrika et tiltrængt fremskridt eller moderne kolonisering“ fra Information, 28/1 2017 <p>11. Kampen om historien – bør statuer fjernes?</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Kampen om historien“ s. s. 147-154 i Vestens dominans og imperialisme af Morten Hillingsø - Foto af overmalet rytterstau af den belgiske kong Leopold d. 2
Omfang	12 blokke á 95 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Forløbet handler om imperialismen og afkoloniseringens forløb med særligt fokus på Indien og Congo som udvalgte cases. I slutningen af forløbet undersøges den aktuelle situation i selvvalgte afrikanske lande og de positive og negative konsekvenser ved imperialismen/koloniseringen diskuteres.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <p><u>Generelt:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad imperialismen er, og hvilke motiver der lå bag europæernes kolonikapløb? <p><u>Case: Engelsk imperialismen og kolonistyre i Indien</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan udviklede det engelske kolonistyre af Indien sig fra 1857-1947, og hvilke fordele havde England ved at have Indien som koloni? - Hvilke forklaringer var der på, at det engelske styre kom under pres i Indien? - Hvilke fordele og ulemper var forbundet med at være en koloni for indisk vedkommende? <p><u>Case: Congo som Belgisk koloni og udviklingen efter afkoloniseringen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan kunne Belgiens konge opnå privat ejendomsret over et gigantisk afrikansk landområde på størrelse med Vesteuropa og samtidig udnytte de indfødte, så han selv blev styrende rig? - Hvordan var forholdene i Belgisk Congo? Og hvilke motiver lå bag denne behandling af congoloneserne? - Hvilke årsager var der til afkoloniseringen af Congo i 1960, og hvad gik galt? - Hvilke konsekvenser har koloniseringen haft for Congo? - Hvilke forklaringer er der på, at en del af de afrikanske stater (herunder Congo) ikke har udviklet sig til fremgangsrigte demokratier præget af intern fred efter afkoloniseringen i 1960? <p><u>Kinas interesser i Afrika – ny-imperialisme eller vej frem?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke fordele og ulemper er forbundet med Kinas interesser og investeringer i Afrika? - Bygger den aktuelle kinesiske interesse i Afrika på de samme interesser, som europæerne i 1800-tallet og begyndelse af 1900-tallet? <p><u>Historiebrug og kampen om historien:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke fortællinger har henholdsvis Vesten og de koloniserede om den imperialistiske periode? - Hvad er formålet med at overmale Leopold statuen foran kongeslottet i Bruxelles fra 1926? Og hvad går kampen om at bevare eller fjerne statuer ud på? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie fra antikken til i dag - Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne - Forskellige styreformer og samfundsorganiseringer

	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie - Stats- og nationsdannelser - Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - Demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - Globalisering - Historiebrug og -formidling - Historiefaglige teorier og metoder. <p>Centrale faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - Redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling - Analysere eksempler på samspelet mellem mennesker, natur, kultur og samfund gennem tiderne - Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper - Reflektere over samspelet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende - Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie - Opnå indsigt i, hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden - Formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og begrunde de formidlingsmæssige valg - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, fremlæggelser

Titel 8	Revolutioner – kampen for et bedre samfund
Indhold	<p>Et forløb, hvor vi undersøger årsager bag forskellige revolutioner og konsekvenserne af dem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Protester i Iran i 2022-23 – på vej mod en revolution? <ul style="list-style-type: none"> - https://www.dr.dk/nyheder/udland/de-iranske-protester-har-taget-en-ny-form-en-finger-til-styret-vesten-ikke + selvfundet materiale 2. Revolutionstyper og forklaringer Baggrundsstof: „Revolutioner – begreber, teorier og forklaringer“ fra http://historieportalen.gyldendal.dk/forloeb/revolutionernes_tidsalder/kapitel-8/kapitler/kommunisme_og_socialdemokratisme.aspx# 3. Oplysningstiden - baggrunden for de klassiske borgerlige revolutioner i 1700-tallet <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: ”Oplysningstid” fra <i>Fokus 2</i> af Inge Adriansen m.fl., 2012 (s. 34-38) - På klassen arbejdede grupperne med „Oplysningsideerne: fornuft og frihed“, s. 192-199 i <i>Verden før 1914</i> af Carl-Johan Bryd, 2013 (se dokumentet: Oplysningsfilosofferne og uddrag af deres skifter) samt et uddrag fra <i>Leviathan</i> af Thomas Hobbes samt googledocs med præsentation af oplysningstænkerne 4. Den amerikanske revolution <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: Bryld, Carl-Johan: „Revolutionernes epoke“ i <i>Verden før 1914</i>, s. 205-211 - Kilde: Uddrag af Den amerikanske uafhængighedserklæring <p>5-6 Den franske revolution</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - „Den franske revolution“ i <i>Grundbog til verdenshistorie</i>, s. 19-24 - „Napoleon og den konservative modreaktion“ i <i>Grundbog til verdenshistorie</i>, s. 24-28 - Kilde: Menneskerettighedserklæringen, 1789 <p>7 Sammenligning af den franske og amerikanske revolution</p> <p>8 Opstille problemstillinger ud fra mini-kildesæt og lave skriveøvelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kildesæt: Abigail Adams' brev om kvindernes ret (31/3 1776), Kvinderettighedserklæring (1791), Rousseau om kvinden (1762), Vi bønfalder Deres Majestæt <p>9-10 Udblik til revolutionen i Tunesien i forbindelse med Det arabiske forår</p> <p>Schulz, Anders mfl. (2014): <i>Det arabiske forår</i>, s. 66-75 („Kapitalisme, islam og politistater (1970-2010)“)</p> <p>Al-Jazeera om Bouazizi: https://www.youtube.com/watch?v=47d6fyaOjRM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kildesæt bestående af Wikileaks uddrag fra diplomatisk rapport fra den amerikanske ambassade i Tunesien, Tabel over den arabiske korruption i tal, Tabel over frihedsunderskud i Den arabiske verden, Billede af Bouazizi og Ben Ali, Billede fra 2010 fra http://defence.frontline.online/article/2011/6/1935-The-Battle-of-Misrata, Billede og valgplakat fra 2011, Kort over Det arabiske forår og Artikel om Tunesien efter Det arabiske forår
Omfang	11 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>Forløbet er fokus på årsagerne til forskellige revolutioner er opstået, herunder Den amerikanske Forløbet er fokus på årsagerne til forskellige revolutioner er opstået, herunder Den amerikanske revolution og den franske revolution, samt hvilke konsekvenser de fik og for hvem.</p> <p>Vi har i den forbindelse arbejdet med de tanker og ideer, der bryder igennem i oplysningstiden, og hvordan disse tanker bliver revolutionært brændstof. Dette har vi koblet med årsagerne bag henholdsvis den amerikanske og franske revolution for at finde forklaringer på revolutionerne (både bagvedliggende og udløsende årsager, men også materialistiske og idealistiske forklaringer herpå).</p> <p>Vi har også arbejdet med Det arabiske forår og Jasminrevolutionen i Tunesien særlig fokus på årsagerne og teknologiens indflydelse på historiens gang – hvilke ligheder er der ml. de klassisk og nye borgerlige revolutioner? Og hvordan passer revolutionen med J-Curve-modellen samt Edwards-faseteori?</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <p><u>Udblik til Iran:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad udspringer protesterne i Iran fra 2022-23 af? Hvilke midler bruges? Hvad taler for og imod at protesterne kan resultere i en revolution? <p><u>Generelt:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er en revolution, og hvilke forklaringer er der på revolutioner? - Hvilke nye ideer slog igennem i oplysningstiden, og hvilke tanker gjorde oplysningsfilosofferne sig? Hvordan kunne disse tanker føre til revolution? <p><u>Den amerikanske revolution:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad var årsagerne til den amerikanske revolution og amerikanernes ønske om at løsrive sig fra englænderne? - Hvilke konsekvenser fik den amerikanske revolution? <p><u>Den franske revolution:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var forholdene ml. stænderne under den franske enevælde? - Hvilke årsager er der til den franske revolutions udbrud i 1789, og hvordan forløb den? - Hvad var målet med den franske revolution, og hvad taler for og imod at den var vellykket?

	<p><u>Sammenligning ml. den amerikanske og franske revolution:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke ligheder er der ml. den amerikanske og franske revolution? Og hvor adskiller de sig? - Hvorfor blev den franske revolution så blodig og i forhold til den amerikanske? <p><u>Mini-kildesæt om kvinderne i 1700-tallet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilket syn var der på kvinder og deres rettigheder i 1700-tallet? - Hvilke årsager kan der være på, at kvinder ikke opnåede de samme politiske rettigheder som mænd i forbindelse med den amerikanske og franske revolution? <p><u>Udblik til Det arabiske forår og revolutionen i Tunesien:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var forholdene i Tunesien forud for revolutionen og under Ben Ali? - Hvilke årsager var der til revolutionen og den store utilfredshed blandt befolkningen? - Hvilke positive og negative konsekvenser har revolutionen haft for Tunesien? - Hvilke ligheder der er mellem De klassisk borgerlige revolutioner og de revolutioner, som fandt sted under Det arabiske forår? (fx Tunesien) - Hvad taler for og imod Francis Fukuyamas tese om, at hele verden bevæger sig i retningen af demokrati? <p>Berørt kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Europas og verdens historie - Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion igennem tiderne - Forskellige styreformer og samfundsorganiseringer - Demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv <p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas og verdens historie - Redegøre for sammenhænge ml. den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling - Forklare samfundsmæssige forandringer - Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid - Formidle historisk indsigt på forskellige måder (skriftligt, mundtlig) - Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at analysere historisk materiale - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning og pararbejde, herunder særligt fokus på arbejde med årsagsforklaringer ved at lave modeller over dem, teste teoretiske forklaringer, samt arbejde med kildesæt og selv opstille problemstillinger.

Titel 9	Aztekerriget før og efter mødet med spanierne
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dokumentaren "Aztekernes glemte pyramider" 2. Geografi og magtforhold i Mexicodalen o. 1519 (før mødet med spanierne) <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: "Geografi og magtforhold i Mexicodalen" fra <i>bogen Opdaget?</i> Side 26-28 3. Aztekernes samfund før spanierne - tribut og indretning af samfundet <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: "De oprindelige amerikanere – Caribien, Mellem- og Sydamerika" – kap. 3 i På sporet af Den nye verden - Tribut-kilde - Oversigt over tributbetaling (1522-1530) 4. Europæerne kommer - kulturmødet/sammenstødet ml. spanierne og aztekerne

- "Om etnocentrisme, kulturrelativisme og fremmedbilleder" – udklip fra "Opdaget?", s. 14, Niels Brimnes om eurocentrisme i Noter nr. 215, s. 27 og s. 30 + "Kultur, fremmedbilleder og kulturmøder" fra Kulturmøder i dansk kolonihistorie, Marianne Rostgaard og Lotte Schou, 2010, Gyldendal, s. 20-21
 - Kilde: En spansk soldats erindringer (1570) - Bernal Diaz del Castillo
 - Eksempler på historiebrug og historieformidling i børnebøger: "Den grusomme sandhed om Aztekerne" (forside + s. 8-9) + "Fri mig for at blive ofret af aztekerne – en grusom skæbne du helst vil undgå" (forside)
- 5. Kulturmøde/sammenstød ml. spanierne og indianerne i Den nye verden fortsat**
- Kilder: Bartolomé de las Casas (Fra "Opdaget?", s. 11-12), *Historiker Holger Brøndsted i bogen "Kolonitiden i spansk Amerika" fra 1967* (Fra "Opdaget?", s. 13), Juan Lopez de Palacios Rubios om de spanske krav til de *indfødte befolkninger, som de spanske erobrere mødte i Den Nye Verden* (Fra "Opdaget?", s. 83-84)
- 6. Erobringen af Tenochtitlan og indretningen af Ny Spanien**
- Baggrundsstof på Onenote: "Kapitel 4: Erobringen af aztekerriget og Mesoamerika (cirka 1519-1540)", fra *Opdaget?* <https://opdaget.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=134>
 - Kilde: Et aztekisk digt om erobringen (1528)
- 7. Hvordan kunne det lade sig gøre? (årsagsforklaringer på erobringen og søgen efter den ultimative forklaring...)**
- Årsagskort baseret på *sammenskrivning af "Opdaget?", s. 44-48 og "Aztekerriget og den spanske erobring. Mesoamerikas indianer i 1500-tallet", s. 50-52, Finn Madsen, Forlaget Lee*
 - Citat fra Historieprofessor John M. Roberts bog "A Short History of the World" fra 1993 om, hvordan erobringen af aztekerne, inkaerne og mayaerne kunne lade sig gøre
 - Uddrag fra Jared Diamonds bog "Guns, germs and steel" (opr. 1997): Figur 5.1 ("Unikke centre for udviklingen af fødevarerproduktion"), tabel 5.1 ("Eksempler på forædlede arter og tæmmede dyr i de forskellige områder"), tabel 8.1 ("Fordelingen i verden af græsarter med store frø"), tabel 9.2 ("Antal pattedyr med potentiale som nytte dyr"), tabel 9.1 ("De forhistoriske 14 arter af store, plantædende, tæmmede pattedyr"), tabel 7.1 ("Eksempler på vigtige typer af afgrøder fra oldtiden").
- 8. Jared Diamonds ultimative forklaring på aztekerriget og inkarigetets fald**
- YouTube-video: Thought Monkey om *Guns, Germs and Steel* (7min): <https://www.youtube.com/watch?v=hYSz010CVss>
 - Om Økohistorie som felt indenfor historiefaget - <https://paasporetahistorien.systeme.dk/?id=155&L=0>
 - Baggrundsstof om globalisering: "Den tidlige globalisering" fra <https://voesverdenhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=245>
- 9. Processen i Valladolid i 1550: Er indianerne mennesker? og bør de behandles på samme måde som andet spanske statsborgere?**
- Baggrundsstof: „Den historiske baggrund bag Processen i Valladolid i 1550“
 - Kilde 25, 26 og 27 om processen i *Opdagelserne – kulturmøder eller sammenstød?(De la vegas introduktion, opsummering af Sepulvedas argumentation og Las Casas forsvar for indianernes rettigheder)*
- 10. Udblik til europæernes opdagelsesrejser og motiver/forudsætninger for at drage ud på dette tidspunkt - hvor tog de hen, hvordan kunne det lade sig gøre og hvilke konsekvenser fik det?**

	<ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: ”Opdagelserne” i <i>Overblik</i>, s. 80-83 + 85-87 - Kilder: Mandevilles rejsebeskrivelse, Castabillede som kilde + Billedemateriale, der fortolker opdagelserne: Theodore de Bry (1594), Italiensk tegneserie (1989) og karikaturtegning af en spansk ventreorienteret kunstner, Castel. Alle fra <i>Opdagelserne – kulturmøder eller sammenstød?</i> <p>11. Afslutning på forløb - erindringspolitik og kampen om historien</p> <ul style="list-style-type: none"> - Baggrundsstof: ”Arven fra opdagelserne”, kap. 10 fra <i>Den nye verden</i>, s. 123-127 - Kildesæt med maleri af Columbus, Foto af Columbus’ Day, Fra en anden vinkel, En historiker om eurocentrisme, Historiebøger til gymnasieelever, Om ordet ”indianer”, Boganmeldelse i Politiken
Omfang	11 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>Vi har i forløbet arbejdet med samfund udenfor Europa og USA i form af Aztekerriget – før og efter mødet med spanierne. Vi har undersøgt, hvilken type samfund Aztekerriget var forud for spaniernes ankomst, hvilke forklaringer/årsager der er til at erobringen af Tenochtitlan kunne lade sig gøre, når der var tale om relativt få europæere og forholdt os til forskellige typer af forklaringer herpå (herunder fx interne vs. eksterne, strukturelle vs. aktørmæssige, eurocentriske vs. Jared Diamonds økohistoriske forklaring med fokus på naturgrundlagets betydning).</p> <p>Derudover har vi haft fokus på, hvordan europæerne så på de aztekerne, og hvilket fremmedbillede der er tale om.</p> <p>Vi har også arbejdet med konsekvenserne af erobringen, den colombianske udveksling, eksempler på eurocentrisk historieformidling fra eftertiden (i form af børnebøger og historiebøger), eksempler på forskellige aktørers brug af historien og erindringspolitiske kampe om, hvilken historie der skal huskes, og hvordan dette kommer til udtryk i debatten om Columbus-day eller De oprindelige folks dag.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var magtforholdene i Mexico-dalen op til spaniernes ankomst? - Hvilken type samfund var aztekernes? - Hvordan så europæerne på de indianere, de mødte i den nye verden, og hvilke forklaringer kan der være på, at det endte i kultursammenstød? - Hvorfor/hvordan kunne det lykkes en gruppe på knap 500 spaniere at erobre så stort og menneskerigt et rige som Aztekerriget? Og på relativt kort tid... - Hvad går Jared Diamonds teori ud på? Og hvordan kan den bruges til at give en anden forklaring på aztekerrigets fald og vestens dominans? - Hvilke konsekvenser fik Cortez’ erobring? - Hvem blev i så fald den tidlige globaliserings vindere og tabere? - Hvorfor skal vi lære om samfund/kulturer udenfor Europa og USA? (læreplansmål) <p>Centrale begreber/teorier, vi har arbejdet med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De fem fremmedbilleder - Eurocentrisme - Etnocentrisme vs. kulturel relativisme - Økohistorie i form af Jared Diamonds forklaring på, hvorfor europæerne blev de dominerende og kunne erobre aztekerriget <p>Berørt kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer i Europa og Verdens historie - Forandringer i levevilkår og produktion gennem tiden - Forskellige styreform og samfundsorganiseringer

	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie + <u>forløb med udgangspunkt i samfund og kulturer uden for Europa og USA</u> - Menneskerettigheder og ligestilling i globalt perspektiv - Globalisering - Historiebrug og – formidling - Historiefaglige teorier og metoder (kildekritik + økohistorie, forskellige typer af årsagsforklaringer) <p>Centrale faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas og verdens historie - Redegøre for sammenhænge ml. den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling - Analysere eksempler på samspejlet ml. mennesker, natur, kultur og samfund gennem tiden - Skelne ml. forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer - Formulere historiske problemstillinger og relatere dem til elevernes egen tid
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning + kombination af gruppe- og pararbejde, lave videoer, udfyldte årsagsskema + lave illustrationer af Jared Diamonds forklaring, lave problemstillinger til kildesæt.

Titel 10	Det tredje rige
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fra Kejserrige til Weimarrepublik Frederiksen, Peter (2013): <i>Det tredje rige – forbrydelse og straf</i>, 2. udgave, Systime, s. 7-19 (kap. 1 og 2) 2. Fra republik til førerstat Baggrundsstof „Fra republik til førerstat“ (uddrag af <i>Ideologernes kamp</i>) 3. Hitlers vej til magten Skriv tale om, hvordan Hitler brugte situationen efter 1. Vk til at komme til magten, dolkestødlegenden og den økonomiske situation <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: ”Otto Kumm – kommunist eller nazist” 4. Hitlers vej til magten (metodeblok) Vollmond, Christian og Anders Hassing (2013): <i>Fra fortid til historie – historiefagets identitet og metode</i>, Columbus, s. 60-65 („Hvad er historieviden skab?“) Tre forskellige metoder til at forstå Hitlers vej til magten: <ul style="list-style-type: none"> – Diskursanalyse af kilden „Nazisterne om Weimarrepublikken“ – Tabellæsning: Den tyske økonomi 1925-1939 og valgresultater 1919-1933 – Eastons model som teoretisk forklaring 5. Den nazistiske førerstat Baggrundsstof: „Førerstaten og den nazistiske ideologi“ (<i>Ideologernes Kamp</i>, s. 76-83 og <i>Det tredje rige</i>, s. 51-53) 6. Livet i Det tredje rige Frederiksen, Peter (2013): <i>Det tredje rige – forbrydelse og straf</i>, 2. udgave, Systime, s. 55-63 (kap. 7) Kilder til matrixgrupperarbejde: <ol style="list-style-type: none"> a) Ungdomsorganisationer: „De nazistiske førerskoler“ (fra Det tredje rige, s. b) Kønsroller: propagandaplakater og Hitler-tale fra 1934 (fra Fortid til historie, s.

	<p>c) Skolesystemet: „Skolesystemet nazificeres“ (fra Det tredje rige, s. 10)</p> <p>d) Kunst og film: malerier og klip fra <i>Viljens triumf</i> (1935)</p> <p>Tabeller til opsamling: Tabel 12, 13 og 14 (økonomien)</p> <p>7. Antisemitisme i Det tredje rige Frederiksen, Peter (2013): <i>Det tredje rige – forbrydelse og straf</i>, 2. udgave, Systime, s. 75-79 (kap. 9) Kilder til gruppearbejde (opstil problemstillinger):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antisemitisk børnebog (1939) af Elvira Bauer på - Uddrag af <i>Den giftige svamp</i> („Besøg hos jødisk læge“ i „Dagligdag under fascismen af Hernik Pers, s. 78-79 - Klip fra den nazistiske propagandafilm <i>Den evige jøde</i> (1940): 0-5:20 og 14.40-18.10 - „Hvad skal jøden med et klaver“ fra <i>Det tredje rige</i>, s. 185-186 <p>8. Komparativ historie: Det tredje rige vs. Sovjet Magt og mennesker, Gyldendal s. 133-145 („Totalitære ideologier i det 20. Århundrede“). Kilder: Uddrag fra <i>Krigen har ikke et kvindeligt ansigt</i> af Svetlana Aleksijevitj (2015)</p> <p>Herunder afsluttende kronologiforløb med fokus på repetition vha. ”Guldark”, fremlæggelser, overblik, diskussion af brud/kontinuitet og periodiseringsprincipper.</p>
Omfang	8 blokke + 2 blokke til afsluttende kronologiforløb
Særlige fokuspunkter	<p>Forløb om Hitlers vej til magten og livet i Det tredje rige. Vi har i den forbindelse arbejdet med forskellige metoder (diskursanalyse, tabellæsning, David Eastons model).</p> <p>Derudover har vi arbejdet med at forstå livet i Det tredje rige vha. kilder, hvordan jødeforfølgelsen udviklede sig og diskuteret, hvilken rolle propagandaen har spillet.</p> <p>Til slut har vi haft udblik til Sovjet med henblik på at vurdere, hvilke ligheder og forskelle der var ml. Det tredje rige og Sovjet under Stalin, og hvorfor der var tale om totalitære stater og ideologier.</p> <p><u>Eksempler på berørte problemstillinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke konsekvenser fik Første verdenskrig og Versaillesfreden for Tyskland? - Hvordan kom Hitler til magten? - Hvordan sikrede Hitler sig opbakning og holdt fast i magten? - Hvilke tanker og ideer byggede Hitlers førerstat på? - Hvordan foregik nazificeringen af det tyske folk? - Hvordan blev jøderne fremstillet i den antisemitiske propaganda? - Hvilken rolle har propagandaen spillet for udryddelsen af jøderne? - Hvilke ligheder og forskelle er ml. Det tredje rige og Sovjetunionen under Stalin? - Hvilke konsekvenser har nazismen og kommunismen haft for verden? <p><u>Berørt kernestof:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie fra antikken til i dag - Forskellige styreformers og samfundsorganiseringer - Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - Politiske ideologier, herunder ideologiernes kamp i det 20. århundrede - Demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - Historieformidling - Historiefaglige teorier og metoder <p><u>Centrale faglige mål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie - Redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling

	<ul style="list-style-type: none"> - Analysere eksempler på samspillet mellem mennesker, natur, kultur og samfund gennem tiderne - Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper - Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende - Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale - Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid - Formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og begrunde de formidlingsmæssige valg
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning, gruppearbejde, holde taler, matrix, fremlæggelser</p>